

EVALUACIJA VISOKOG OBRAZOVANJA U EU

Prof. dr. Mile Dželalija,
<https://orcid.org/0000-0002-9644-8533>

Prof. dr. Tadeja Jere Jakulin
<https://orcid.org/0000-0003-1849-8444>

PITANJA

- ▶ Kako možemo procijeniti kvalitetu obrazovanja koje nudi fakultet ili univerzitet?
- ▶ Kako možemo pouzdano znati odvija li se ili kada učenje?
- ▶ Kako potencijalni student može procijeniti hoće li steći dobro obrazovanje u instituciji u koju razmišlja o upisu?
- ▶ Kako roditelj može imati povjerenja da njegov sin ili kći uče na fakultetu kojem piše provjere školarine?
- ▶ Kako se zakonodavac može pomiriti s učinkovitošću obrazovanja koje se nudi u državi?
- ▶ Kako fakultet može procijeniti snage i slabosti obrazovnog programa koji nudi?

ODGOVORI

Dodana vrijednost: jedina valjana mjera...ali:

Vrijednost ima mnogo dimenzija

Institucije su različite

Efekti se razvijaju

Složenost i cijena

Procjena rezultata: Druga najbolja strategija

mjerenje rezultata fakultetskog obrazovanja: ocjenjujte studente dok diplomiraju

mjerenje stopa zadržavanja: govore nam koliki je postotak studenata u ustanovi bio dovoljno zadovoljan da nastave na fakultetu i koji je postotak dobio korist od cjelovitog programa te ustanove.

mjere ishoda koje procjenjuju postignuća učenika u različitim dimenzijama

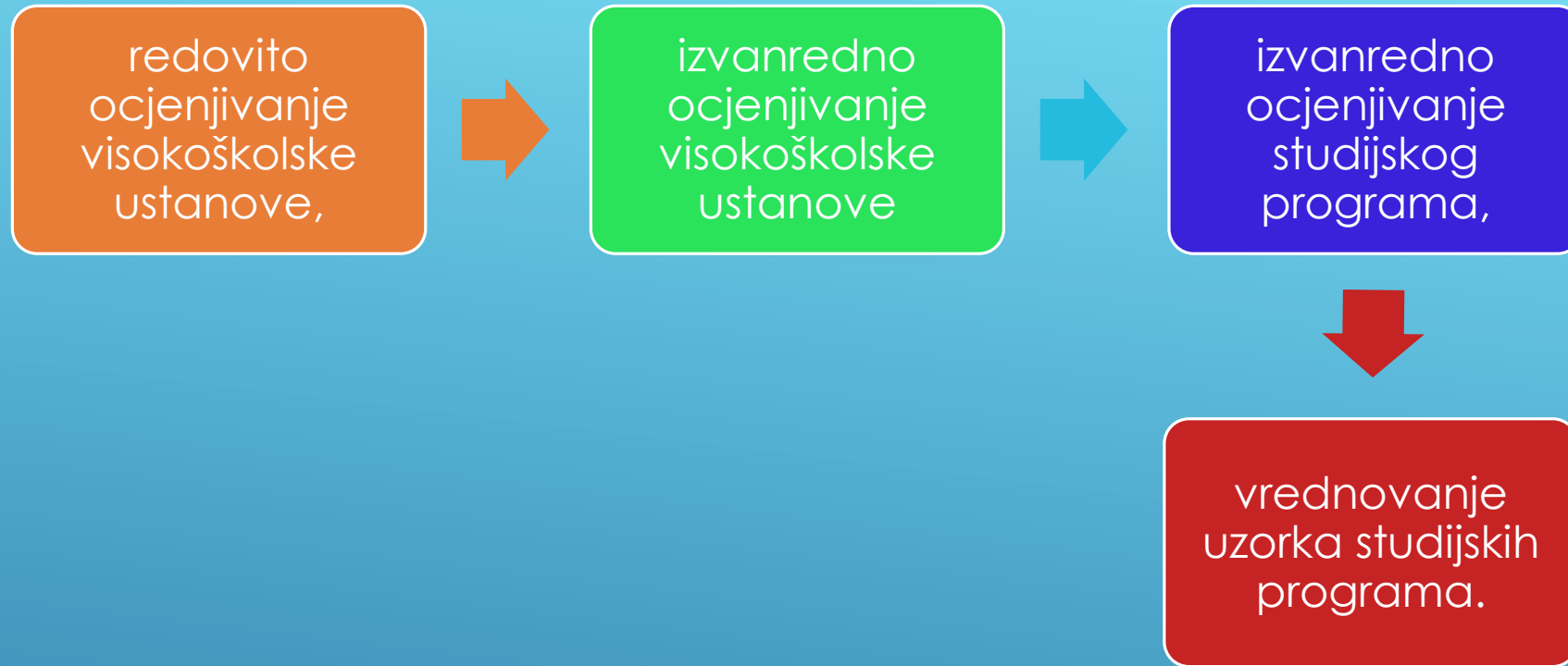
Ulazi i ugled:

pristup i svjetskom izvještaju. Ali kako ćemo procijeniti njegovu valjanost kao ocjenu kvalitete u visokom obrazovanju?

ALI KAKO ĆEMO
PROCIJENITI
NJEGOVU
VALJANOST KAO
OCJENU
KVALITETE U
VISOKOM
OBRAZOVANJU?

...Rangiranjem putem evaluacije

pristup rangiranju mijenja se svake godine ponešto, ali u osnovi prikuplja podatke nekoliko različitih vrsta, kombinirajući ih u jedan skup rangiranja za razne vrste institucija. U osnovi, pristup koristi podatke o ulaznim podacima, reputaciji i ishodima.

VRSTE VANJSKIH EVALUACIJA

Samo-evaluacija

```
graph TD; A[Samo-evaluacija] --> B[Materijalna]; B --> C[Osoblje]; C --> D[Program];
```

Materijalna

Osoblje

Program

UNUTARNJA EVALUACIJA

STANDARDI ZA EVALUACIJU STUDIJSKIH PROGRAMA

KRITERIJI ODNOSNO SADRŽAJ PROCJENE POSTIZANJA STANDARDA

UNUTARNJE OSIGURANJE KVALITETE I POBOLJŠANJE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. VISOKOŠKOLSKA USTANOVA OCJENJUJE I AŽURIRA SADRŽAJ, SASTAV I PROVEDBU STUDIJSKOG PROGRAMA.

- omogućuje li samo-evaluacija programa njegov razvoj i ažuriranje održavanjem njegove aktualnosti i stvaranjem kvalitetnog obrazovnog okruženja
- načine i postupke prikupljanja informacija ili prijedloga za promjenu programa i njihovu analizu
- adekvatnost informiranja dionika o provedbi planiranih zadataka ili o rezultatima i nalazima samo-evaluacije

2. IZVRŠENJE ZADATAKA PLANIRANIH NA TEMELJU REZULTATA SAMOEVALUACIJE STUDIJSKOG PROGRAMA VIDLJIVO JE IZ IZVJEŠTAJA O SAMOEVALUACIJI.

- provedba zadataka u posljednje tri godine i
- Sudjelovanje dionika u usvajanju mjera za poboljšanje, praćenju njihove provedbe i stvaranju izvješća o samo-evaluaciji
- zaključak kruga kvalitete

VANJSKA OCJENA VISOKOŠKOLSKE INSTITUCIJE

REDOVNA ILI IZVANREDNA EVALUACIJA

1. RAD VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

2. OSOBLJE

3. STUDENTI

4. MATERIJALNI UVJETI

5. INTERNO OSIGURANJE I POBOLJŠANJE KVALITETE, MODIFIKACIJA, AŽURIRANJE I
PROVEDBA STUDIJSKIH PROGRAMA

PODRUČJA EVALUACIJE

VANJSKA OCJENA VISOKOŠKOLSKOG PROGRAMA

IZVANREDNA ILI UZORČNA EVALUACIJA

1. INTERNO OSIGURANJE I POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA

2. PROMJENA I AŽURIRANJE STUDIJSKOG PROGRAMA

3. PROVEDBA STUDIJSKOG PROGRAMA

PODRUČJA EVALUACIJE

IZVANREDNA OCJENA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Odluke vijeća su iste kao i za
produljenje akreditacije VZ sa
sljedećom iznimkom:

u trećem ocjenjivanju, Vijeće
može, u skladu sa zakonom
oduzeti akreditaciju pojedinog
studijskog programa.

IZVANREDNA OCJENA STUDIJSKOG PROGRAMA

Vijeće može:

1. utvrditi primjerenost
provedbe studijskog programa;

2. utvrditi djelomičnu
primjerenost provedbe
studijskog programa, ako su
prisutni veći nedostaci ili
nedosljednosti u organizaciji,
provedbi i preinaci studijskog
programa ili evaluacija
studijskog programa;

3. opozvati akreditaciju
studijskog programa ako se
utvrde glavni nedostaci ili
nesukladnosti ... tijekom
trajanja programa.

4. kad Vijeće utvrdi djelomičnu
primjerenost provedbe
programa, može izvršiti ocjenu
još dva puta.

ODLUKE VIJEĆA NACIONALNIH AGENCIJA

EVALUACIJA UZORKA STUDIJSKIH PROGRAMA

Svrha je savjetovanje visokoškolskih ustanova u razvoju samoevaluacije i poboljšanju kvalitete studijskih programa.

- ▶ Svake godine Vijeće utvrđuje uzorak studijskih programa koji mogu uzeti u obzir različite čimbenike ili pokazatelje povezane sa nalazima prošlih postupaka, ovisno o:
 - ▶ Pojedinačnom nivou i vrsti,
 - ▶ pojedinačnom studiju, umjetničkih ili stručnih područjih ili znanstvenih disciplinah,
 - ▶ načinu provedbe,
 - ▶ postupcima samo-evaluacije.

Popis studijskih programa obuhvaćenih uzorkom Agencija objavljuje na svojoj internetskoj stranici zajedno s rasporedom prema kojem će se vršiti evaluacija uzorka.

EVALUACIJA UZORKA STUDIJSKIH PROGRAMA

Postupak ocjenjivanja uzorka:

- ▶ započinje obaviješću Visokoškolske institucije
- ▶ po primitku obavijesti, visoka učilišta moraju Agenciji, najmanje u roku od 2 mjeseca, dostaviti ispunjeni elektronički obrazac za ocjenu studijskih programa s priložima;
- ▶ postupak slijedi postupak ocjenjivanja pojedinih programa u okviru produženja akreditacije visokoškolske institucije uz obvezni posjet skupine stručnjaka;
- ▶ postupak završava preporukama za poboljšanje samo-evaluacije, provedbe, ažuriranja ili kvalitete studijskog programa u cjelini.

EKSPERTNI TIMOVI

- ▶ Stručnjaci igraju izuzetno važnu ulogu u radu agencije. U postupcima koje provodi, Vijeće Agencije imenuje skupine od najmanje tri stručnjaka, od kojih je najmanje jedan član student, a najmanje jedan član strani stručnjak.

EKSPERTNI TIMOVI

- ▶ Profesionalci moraju djelovati na načelima profesionalnosti, nepristranosti i zakonitosti. U svom radu moraju se pridržavati propisa koji uređuju postupke i kvalitetu u visokom i visokom obrazovanju i drugih smjernica agencije.

EKSPERTNI TIMOVI

- ▶ Na temelju dokumentacije u postupku i posjeta visokoškolskoj ustanovi ili strukovnom učilištu, skupina stručnjaka provodi procjenu i piše izvješće. Za vijeće Agencije ključno je pribaviti od skupine stručnjaka nepristrano, ujednačeno i nedvosmisleno stručno mišljenje o ispunjavanju standarda kvalitete u pojedinim područjima ocjenjivanja.
- ▶ Agencija vodi registar domaćih stručnjaka, organizira povremene edukacije i savjetovanja za njih te surađuje s inozemnim agencijama za kvalitetu ili stručnjacima.

SUSTAV
OSIGURAVANJA
KVALITETE
HRVATSKE &
SLOVENIJE

- I. Unutrašnji sustav osiguravanja kvalitete i socijalna uloga HEI
- II. Studijski programi
- III. Nastava i potpora studentima
- IV. Institucijski kapaciteti u nastavi
- V. Naučno istraživanje

- I. Unutrašnji sustav osiguravanja kvalitete i socijalna uloga HEI
- II. Studijski programi
- III. Nastava i potpora studentima
- IV. Institucijski kapaciteti u nastavi
- V. Naučno istraživanje

PODRUČJA EVALUACIJE I STANDARDI U HRVATSKOJ I SLOVENIJI

I. Unutrašnji sustav osiguravanja kvalitete i socijalna uloga HEI

1. Funkcionalnost unutrašnjeg sustava osiguravanja kvalitete
2. Implementacija prethodnih preporuka kvalitete
3. Akademske slobode i integritet; etička ponašanja
4. Raspoloživost informacija (nastava, nauka, društvene aktivnosti)
5. Razumijevanje i poticanje razvoja društvene uloge
6. Relevantnost i usklađenost sa strateškim opredjeljenjem programa cjeloživotnog učenja

I. Unutrašnji sustav osiguravanja kvalitete i socijalna uloga HEI

1. Funkcionalnost unutrašnjeg sustava osiguravanja kvalitete
2. Implementacija prethodnih preporuka kvalitete
3. Akademske slobode i integritet; etička ponašanja
4. Raspoloživost informacija (nastava, nauka, društvene aktivnosti)
5. Razumijevanje i poticanje razvoja društvene uloge
6. Cjeloživotno učenje (mentori i usposabljanja)

**PODRUČJA EVALUACIJE I STANDARDI U
HRVATSKOJ I SLOVENIJI**

II. Studijski programi

1. Opći cilj studijskih programa u skladu sa strateškim opredjeljenjem HEI i potrebama društva
2. Ishodi učenja u skladu s deskriptorima i profilom kvalifikacije
3. Pokazatelji o postignućima ishoda učenja
4. Uključenost studenata, poduzetnika, alumnija, profesionalnih organizacija u svim procesima od planiranja programa do njihove revizije
5. Adekvatna alokacija ECTS bodova
6. Studentska praksa uključena u program

II. Studijski programi

1. Opći cilj studijskih programa u skladu sa strateškim opredjeljenjem HEI i potrebama društva
2. Ishodi učenja u skladu s deskriptorima i profilom kvalifikacije
3. Pokazatelji o postignućima ishoda učenja
4. Uključenost studenata, poduzetnika, alumnija, profesionalnih organizacija u svim procesima od planiranja programa do njihove revizije
5. Adekvatna alokacija ECTS bodova
6. Studentska praksa uključena u program

PODRUČJA EVALUACIJE I STANDARDI U HRVATSKOJ I SLOVENIJI

III. Nastava i potpora studentima

1. Kriteriji pristupanja na studij
2. Briga o napretku studenata na osnovi prikupljenih podataka i analize
3. Ponuda tzv. "student-centred" učenja
4. Potpora studentima u razvoju
5. Potpora ugroženih skupina studenata
6. Potpora kroz međunarodna iskustva
7. Potpora stranim studentima
8. Objektivno i dosljedno ispitivanje studenata
9. Diploma Supplement
10. Briga o zapošljivosti studenata

III. Nastava i potpora studentima

1. Kriteriji pristupanja na studij
2. Briga o napretku studenata na osnovi prikupljenih podataka i analize
3. Karijerni centar za studente
4. Sistem tutorstva
5. Stipendijski fond
6. Potpora kroz međunarodna iskustva
7. Potpora stranim studentima
8. Objektivno i dosljedno ispitivanje studenata
9. Diploma Supplement
10. Briga o zapošljivosti studenata

**PODRUČJA EVALUACIJE I STANDARDI U
HRVATSKOJ I SLOVENIJI**

IV. **Institucijski kapaciteti u nastavi**

1. **Adekvatni ljudski kapaciteti (nastavnici)**
2. **Transparentne procedure zapošljavanja i napredovanja**
3. **Potporna napredovanju nastavnika**
4. **Prikladan prostor, oprema i cjelovita infrastruktura**
5. **Biblioteka i raspoloživost literature za visoko-kvalitetno studiranje, istraživanje i nastavu**
6. **Racionalno upravljanje financijskim resursima**

IV. **Institucijski kapaciteti u nastavi**

1. **Adekvatni ljudski kapaciteti (nastavnici)**
2. **Transparentne procedure zapošljavanja i napredovanja**
3. **Potporna napredovanju nastavnika**
4. **Prikladan prostor, oprema i cjelovita infrastruktura**
5. **Biblioteka i međunarodni pristup znanstvenim časopisima**
6. **Racionalno upravljanje financijskim resursima**

**PODRUČJA EVALUACIJE I STANDARDI U
HRVATSKOJ I SLOVENIJI**

V. Naučno istraživanje

1. Zaposleni nastavnici i suradnici predani na visoko kvalitetne i brojna znanstvena istraživanja
2. Društvena relevantnost naučnih istraživanja i transfer znanja
3. Prepoznatljivost na međunarodnom nivou
4. Naučne aktivnosti su održive i razvojne
5. Naučne i profesionalne aktivnosti i postignuća poboljšavaju nastavni proces

v. Naučno istraživanje

1. Zaposleni nastavnici i suradnici predani na visoko kvalitetne i brojna znanstvena istraživanja
2. Društvena relevantnost naučnih istraživanja i transfer znanja
3. Prepoznatljivost na međunarodnom nivou
4. Naučne aktivnosti su održive i razvojne
5. Naučne i profesionalne aktivnosti i postignuća poboljšavaju nastavni proces

**PODRUČJA EVALUACIJE I STANDARDI U
HRVATSKOJ I SLOVENIJI**

PRIMJER INSTITUCIONALNOG UPRAVLJANJA KVALITETOM

SVEUČILIŠTE U SPLITU

- I. Interes je postići sve indikatore sa što većim pokazateljima – na ličnom i institucijskom nivou
- II. Godišnji izvještaji pojedinaca i grupa o indikatorima (WoS, citiranost, popularizacija, projekti, knjige, prezentacije, oprema, mobilnost, itd.)
- III. Financiranje naučnih istraživanja – projekti + indikatori
- IV. Financiranje nastave – projekti + indikatori
- V. Financiranje treće misije – projekti + indikatori
- VI. Laboratoriji i strukturalna oprema – orijentacija na zajedničko korištenje (još nije postignuto)

IZGRADNJA KVALITETE KROZ SEA-EU ALIJANSU

European University SEA-EU:

Cadiz (ES), Brest (FR), Kiel
(DE), Gdansk (PL), Split (HR),
Malta

- I. Uspostava zajedničkih studijskih programa – uobičajene kvalifikacije (BSc, MSc, PhD) i "micro credentials"
- II. Uspostava zajedničkih istraživačkih projekata (zajednički fondovi, pozivi, evaluacije, itd.)
- III. Zajedničke peer-evaluacije kvalitete različitih događaja
- IV. Uspostavljanje automatskog priznavanja kvalifikacija i perioda studiranja
- V. Digitalizacija administrativnih procesa (dodjela diploma, potvrda i drugih vjerodajnica)
- VI. Uspostava zajedničkog odbora za kvalitetu i etiku
- VII. Itd.

Kao član EUA te kao član UNESCO UniTwin(7.7.2014) mreže obrazovanja, sveučilište „Univerza na Primorskem slijedi normative EUA te UNESCA.

Uvođenjem bolonjske obnove visokog obrazovanja kvaliteta postaje izuzetno važan čimbenik u stvaranju Zajedničkog europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA).

Sustav kvalitete pridonosi transparentnosti i usporedivosti standarda u EHEA-i. Dokumenti o kvaliteti koji su se pojavili u EHEA posljednjih godina pokazuju da su europska sveučilišta u potpunosti svjesna važnosti kvalitete za razvoj visokoškolskih ustanova i njihovo međunarodno priznanje.

INSTITUCIONALNO UPRAVLJANJE KVALITETOM

Organisation
des Nations Unies
pour l'éducation,
la science et la culture

Réseau International
« Culture-Tourisme-Développement »

UNESCO je jedina agencija UN-a s mandatom u visokom obrazovanju i doprinosi razvoju politika visokog obrazovanja utemeljenih na dokazima. U skladu s ciljem 4.3 cilja 4 održivog razvoja da „do 2030. osiguraju jednak pristup svim ženama i muškarcima pristupačnom i kvalitetnom tehničkom, strukovnom i tercijarnom obrazovanju, uključujući sveučilište“, UNESCO pruža tehničku podršku državama članicama u pregledu strategija visokog obrazovanja i politike kako bi se poboljšao pravedan pristup kvalitetnom visokom obrazovanju i povećala mobilnost i odgovornost.

UNESCO se udružuje s institucijama visokog obrazovanja kroz svoj 25-godišnji UNITWIN / UNESCO-ov program stolica radi poticanja međunarodne među-univerzitetske suradnje i umrežavanja s ciljem jačanja institucionalnih kapaciteta razmjenom znanja i suradničkim radom.

INSTITUCIONALNO UPRAVLJANJE KVALITETOM KROZ UNESCO

Sistem kvalitete UP obuhvaća **obrazovanje, istraživanja i upravljanje.**

Elementi kvalitete koje su Sveučilište na Primorskom i njegovi članovi već implementirali uglavnom su sljedeći:

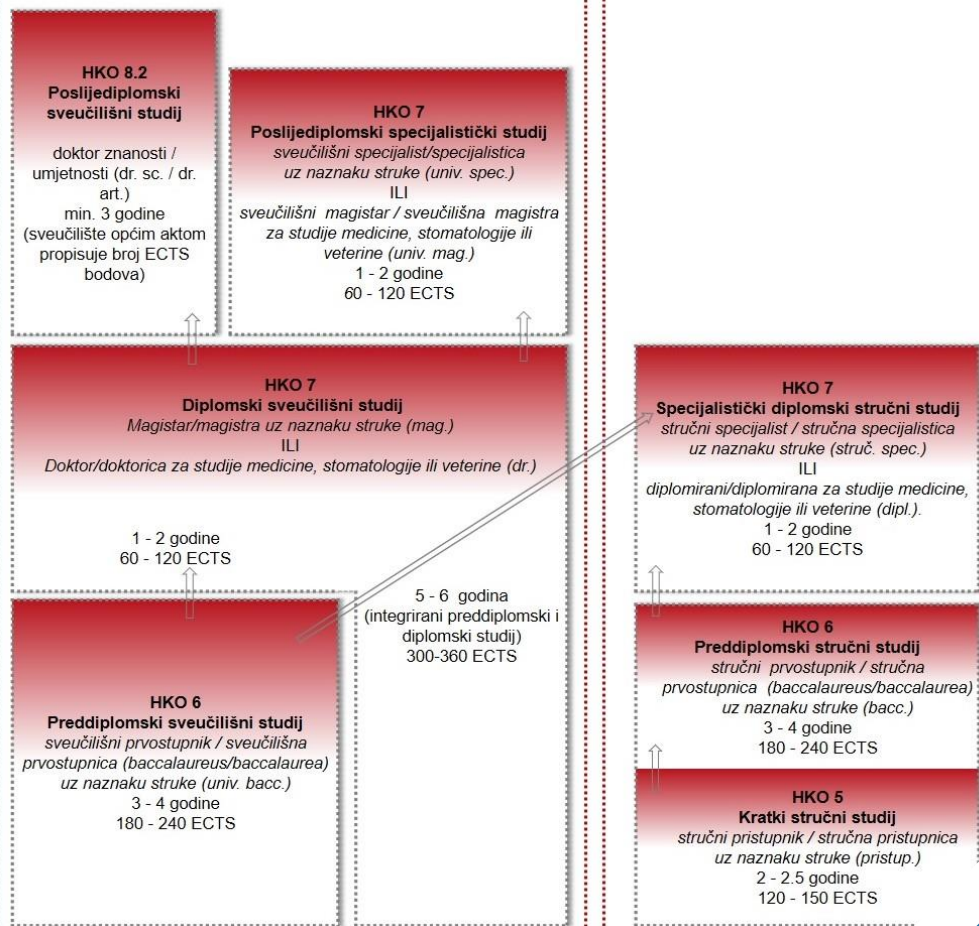
- stvaranje programa sveučilišnog razvoja,
- **aktivan rad povjerenstava za kvalitetu & pokazatelji kvalitete,**
- **godišnja samo-evaluacija članova i sveučilišta,**
- dobivanje povratnih informacija o provedbi studija i drugih aktivnosti,
- aktivnosti usmjerene na provjeru međunarodne usporedivosti sveučilišta i njegovih članova,
- **uključivanje studenata u procese upravljanja i evaluacije kvalitete,**
- radionice i konzultacije o kvaliteti i
- članstvo u organizacijama na nacionalnoj i međunarodnoj razini
- **održavanje kvalitete i pozicije UNESCO UNITWIN CHAIR (od 2014)UP - Fakultet za turističke studije TURISTICA**
- ▶ **Poslovník Sveučilišta: odgovornost i sistem upravljanja kvalitetom UP**

SHEMA SUSTAVA VISOKOG OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ

SVEUČILIŠNO OBRAZOVANJE

STRUČNO OBRAZOVANJE

Slovenija

- ▶ Sveučilište - Univerza na Primorskem
- ▶ Pokušaj upisivanja studenata hrvatskog privatnog veleučilišta na magistarski studij UP FTŠ-TURISTICA
- ▶ Kultura i sistemsko razmišljanje (dugoročno sa povratnim vezama)

PRIMJER 1: ODRŽAVANJE ETIKE, KULTURE I KVALITETE VISOKOŠKOLSKIH INSTITUCIJA

ZNAČAJ VANJSKOG OSIGURAVANJA KVALITETE ZA REPUBLIKU SRPSKU

POSTIZANJE
VISOKOG
NIVO
A
UPRAVLJANJA
RAZVOJNIM
POTENCIJALIMA
DRUŠTVA U RS –
**KULTURA
KVALITETE**

- I. Postizanje unutrašnje i vanjsko upravljanje svim potencijalima na osnovi podataka (izbjegavanje upravljanja u "mraku")
- II. Ostvariti razvojnu spiralu: obrazovanje – naučna istraživanja i inovacije – razvoj i primjena inovacija – (... obrazovanje)
- III. Podizanje institucijske i lične odgovornosti i samostalnosti u procesima upravljanja u akademskoj zajednici
- IV. Postizanje kulture kvalitete kod svih aktera

ZNAČAJ PREDLOŽENOG RANGIRANJA U U REPUBLICI SRPSKOJ

- I. Prepoznavanje unutrašnjih potencijala visokog obrazovanja u RS
 - II. Uočavanje vanjskih prilika važnih za razvoj sistema
 - III. Preporuke za trajno unapređivanje sistema visokog obrazovanja i naučnih istraživanja
 - IV. Internacionalizacija i širenje programa obrazovanja
-

Primjer 2: Primjena HEI institucionalne evaluacije u Irskoj

Program institucionalne evaluacije (IEP) - Lewis Purser, Irsko sveučilišno udruženje, 2017.

<https://www.youtube.com/watch?v=w9H8dNjA1Bg>